

Wormer- en Jisperveld: een weidevogelparadijs

Wandelen door het Wormer- en Jisperveld

Welkom in het Wormer- en Jisperveld; het grootste aaneengesloten veenweidegebied van West-Europa. Al jarenlang is dit veenweidegebied geliefd onder weidevogels als de grutto, tureluur en Kievit, maar toch neemt het aantal weidevogels sinds eind vorige eeuw jaarlijks af. Om ervoor te zorgen dat het veenweidegebied een paradijs blijft voor weidevogels, werken diverse partijen zoals Natuurmonumenten, lokale boeren en vrijwilligers nauw met elkaar samen.

Deze wandelroute neemt je vanaf Buitenpoort Wormerveer (station) mee door een prachtig stuk van het Wormer- en Jisperveld. Wandellend door het veenweidegebied vertellen de punten op de kaart je meer over de weidevogels en het beheer van dit unieke landschap. Aan het einde van deze route zul je nooit meer hetzelfde kijken naar het Wormer- en Jisperveld!

Buitenpoort

Deze wandelroute start bij Buitenpoort Wormerveer. Buitenpoorten zijn openbaar vervoer-knooppunten vlakbij prachtige landschappen, natuurgebieden of recreatiegebieden. Dankzij de unieke ligging van deze 'Buitenpoorten' dienen deze als toegangspoort naar het bijzondere landschap in de omgeving. Op deze manier wordt de natuur op een duurzame manier toegankelijk voor iedereen!

Algemene informatie

Afstand: 10 km
Startpunt: Station Wormerveer
Wandelweg 8, 1521 AG

Plan jouw reis naar Station Wormerveer online via de 9292 reisplanner.

Knooppunten

34 84 38 30 11 29 04 98 29
11 30 38 84 34

Vertelpunten

- A** De Zaanbocht
- B** Beheer in het Wormer- en Jisperveld
- C** Weidemolens
- D** De Schaalsmeerpolder
- E** Potstal Natuurmonumenten
- F** Bezoekerscentrum De Poelboerderij

Eten & drinken

- De Koffiezaak
Zaanweg 82, 1521 DN Wormerveer
- Patisserie Chocolaterie Buter
Zaanweg 84, 1521 DN Wormerveer
- Het Pannekoekschip
Zaanweg 51B, 1521 DL Wormerveer
- Batavia 1894
Veerdijk 39, 1531 MS Wormer
- Bezoekerscentrum de Poelboerderij
Veerdijk 106, 1531 MB Wormer
- Restaurant De Hofjes
Poelweg 1, 1531 MD Wormer

Route online bekijken?

Ga naar www.buitengewoonvitaalplatteland.nl of scan de QR code.

C De Schaalsmeerpolder

Je staat nu aan het begin van een unieke plek in het Wormer- en Jisperveld: de Schaalsmeerpolder. Deze kleine, strakke droogmakerij uit 1631 ligt maar liefst één tot twee meter onder zeeniveau. Niet alleen de ligging onder zeeniveau, maar ook de grote hoeveelheid goede natuurgaslanden maken de Schaalsmeerpolder uniek. Door de overvloed aan natuurgaslanden trekken in het voorjaar honderden weidevogels naar dit gebied om hun jongen groot te brengen. Hierdoor staat de Schaalsmeerpolder ook bekend als de 'kraamkamer' van het Wormer- en Jisperveld.

Aan het begin van het broedseizoen zorgt Natuurmonumenten ervoor dat het gras in deze polder kort en gevarieerd is waardoor de weidevogel zich helemaal thuis voelt. Weidevogels houden van kort gras, omdat zij hierin goed hun nest kunnen maken en tegelijkertijd hun vijanden in de gaten houden. Om de weidevogels extra te beschermen heeft Natuurmonumenten in de Schaalsmeerpolder - zoals je kunt zien - vossenrasters geplaatst.

D Potstal Natuurmonumenten

'Mmmhoe', misschien hoor je ze al loeien; de koeien in de potstal van Natuurmonumenten. Je verwacht het misschien niet, maar de koeien in deze stal zijn erg belangrijk voor de graslanden in het Wormer- en Jisperveld. Deze koeien staan op een zachte bodembedekking van riet. Zodra de bovenste laag van deze bodembedekking vervuild is door koemest, wordt er een schone laag strooisel bovenop aangebracht. Dit strooisel komt rechtstreeks uit het Wormer- en Jisperveld en wordt door Natuurmonumenten gemaaid.

Door dit proces te herhalen, ontwikkelt zich in de stal een dikke laag ruige stalmest. Na het

broedseizoen - wanneer de koeien weer het weiland op mogen - wordt de stal leeggehaald. De ruige mest die zich heeft opgebouwd, wordt gebruikt om de natuurgaslanden te bemesten. Dit is goed voor het kruidenrijke grasland, het bodemleven, insecten en de weidevogels

De koeien van Natuurmonumenten dragen niet alleen bij aan de productie van ruige mest. Ook in de weilanden hebben ze een belangrijke rol. Hun mest, graasgedrag en bewegingen over de graslanden dragen namelijk bij aan een nog gevarieerder landschap.

E Weidemolens

Eén van de grootste uitdagingen in het Wormer- en Jisperveld is het waterbeheer. Voor weidevogels is het belangrijk dat de grond in het Wormer- en Jisperveld niet te droog, maar ook niet te nat is. Als de verhouding tussen droog en nat uit balans is, kunnen de kruidenrijke graslanden verdwijnen. Om te zorgen voor de juiste balans, is nauwkeurig beheer van het waterpeil van belang. Hierin spelen de houten en stalen weidemolentjes een belangrijke rol.

Verspreid door het Wormer- en Jisperveld vind je talloze weidemolentjes. Kijk maar eens goed... Misschien heb je er wel al eentje zien staan. Vroeger konden de weidemolentjes alleen water afvoeren, maar dankzij een recent project zijn op enkele locaties nieuwe weidemolentjes geplaatst die tijdens droge periodes ook water kunnen inlaten. Mede hierdoor wordt het leefgebied van de weidevogels verbeterd!

Meer weten over de weidemolentjes? Scan dan de QR code.

Buitengewoon Vitaal Platteland

A De Zaanbocht

Wormerveer is het enige dorp aan de Zaan waar de huizen met de voordeuren richting het water zijn gebouwd. Zo hadden de bewoners goed zicht op de fabrieken aan de overkant. Vaak wordt de Zaanbocht in Wormerveer het mooiste stuk van de Zaan genoemd. Aangekomen in de Zaanbocht trekken de prachtig gerestaureerde fabrieken en pakhuizen aan de overkant al snel je aandacht. Op de gevels vind je namen zoals Java, Batavia en Saigon, die je herinneren aan de verre bestemmingen waaruit de handel vroeger afkomstig was. Veel van deze fabrieken

en pakhuizen hebben een mooie herbestemming gekregen als hotel, restaurant of kantoorruimte. Alleen de opvallende Lassie Fabriek is vandaag de dag nog in werking!

Tegenwoordig kun je langs de oevers van de Zaanbocht heerlijk winkelen bij de authentieke winkeltjes of ontspannen op een terras aan het water. Dit alles terwijl je geniet van een prachtig uitzicht op de imposante fabrieken en historische pakhuizen.

B Beheer in het Wormer- en Jisperveld

Wandellend over de Wormerringdijk kun je al een glimp opvangen van het uitgestrekte Wormer- en Jisperveld. Hier barst het in het voorjaar van de weidevogels. Om ervoor te zorgen dat de weidevogels ieder jaar blijven terugkeren probeert men in het Wormer- en Jisperveld de perfecte leefomgeving te creëren. Om dit te realiseren is het van belang om de graslanden in het gebied te verbeteren.

Weidevogels zijn namelijk kieskeurige beestjes en niet alle graslanden voldoen aan hun eisen. Van de strakke, éénkleurig-groene (turbo) graslanden moeten zij niks hebben. Hun voorkeur gaat uit naar natuurgaslanden met een grote variatie in kruiden en grassen, een zachte bodem, veel insecten en weinig verstoring. Momenteel voldoen niet alle graslanden in het veenweidegebied aan de strenge eisen van

de weidevogel. Speciaal natuurbeheer door Natuurmonumenten, lokale boeren en vrijwilligers moet ervoor zorgen dat de graslanden in het Wormer- en Jisperveld de ideale leefomgeving worden voor weidevogels. Bij speciaal natuurbeheer kan gedacht worden aan het bemesten, op de juiste momenten maaien en het regelen van de waterhuishouding van de graslanden.

Meer weten over het beheer in het Wormer- en Jisperveld? Scan dan de QR code.

F Bezoekerscentrum De Poelboerderij

Bezoekerscentrum De Poelboerderij wordt ook wel de 'toegangspoort' van het Wormer- en Jisperveld genoemd. Al jarenlang zetten de vrijwilligers van de Poelboerderij zich in voor het behoud van het Wormer- en Jisperveld. Meerdere dagen per week kun je bij het bezoekerscentrum terecht voor meer informatie over het veenweidegebied, maar ook voor iets lekkers op het terras of voor een souvenir uit het knusse winkeltje.

Regelmatig organiseert de Poelboerderij onder begeleiding van een ervaren schipper en gids prachtige vaartochten door het Wormer- en Jisperveld. Tijdens deze vaartochten kun je genieten van het adembenemende landschap en de mooiste weidevogels en roofvogels spotten. Wil je een keertje mee? Kom dan een keer terug en reserveer van tevoren een plekje op de boot.

Buitengewoon Vitaal Platteland Laag Holland

Door de jaren heen is het Laag Hollandse landschap veel veranderd. Om dit prachtige landschap en de bijzondere natuur te behouden, wordt er iedere dag hard gewerkt. Diverse wandel- en fietsroutes nemen je mee door het landschap en vertellen over het werk dat hier wordt verricht.

Bekijk alle andere routes op www.buitengewoonvitaalplatteland.nl of scan de QR code.

Deze folder is ontwikkeld door:

Weidevogels in het Wormer- en Jisperveld

Fietsen door het Wormer- en Jisperveld

Welkom in het Wormer- en Jisperveld; het grootste aaneengesloten veenweidegebied van West-Europa. Al jarenlang is dit veenweidegebied geliefd onder weidevogels als de grutto, tureluur en kievit, maar toch neemt het aantal weidevogels sinds eind vorige eeuw jaarlijks af. Om ervoor te zorgen dat het veenweidegebied een paradijs blijft voor weidevogels werken diverse partijen, zoals Natuurmonumenten, lokale boeren en vrijwilligers, nauw met elkaar samen.

Deze fietsroute neemt je vanaf Buitenpoort Wormerveer (station) mee langs het Wormer- en Jisperveld afgewisseld met meerdere knusse dorpjes. Op diverse locaties vertellen de punten op de kaart je meer over de weidevogels in dit gebied en het beheer van dit unieke landschap. Aan het einde van deze route zul je nooit meer hetzelfde kijken naar het Wormer- en Jisperveld!

Buitenpoort

Deze fietsroute start bij Buitenpoort Wormerveer. Buitenpoorten zijn openbaar vervoer-knooppunten vlakbij prachtige landschappen, natuurgebieden of recreatiegebieden. Dankzij de unieke ligging van deze 'Buitenpoorten' dienen deze als toegangspoort naar het bijzondere landschap in de omgeving. Op deze manier wordt de natuur op een duurzame manier toegankelijk voor iedereen!

Algemene informatie

Afstand: 30 km
Startpunt: Station Wormerveer
Wandelweg 8, 1521 AG

Plan jouw reis naar Station Wormerveer online via de 9292 reisplanner.

Knooppunten

92 93 45 48 47 44 93 92

Vertelpunten

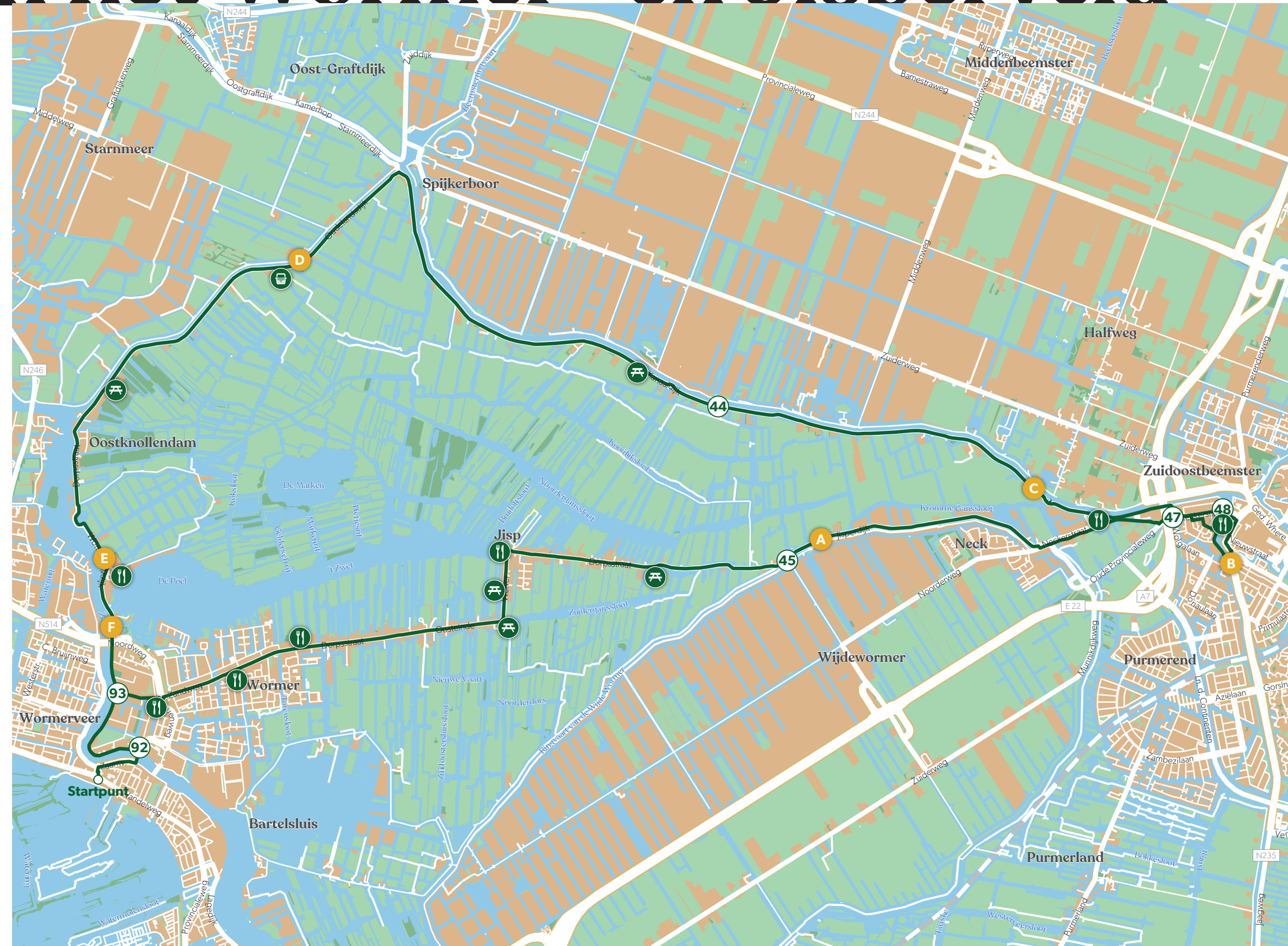
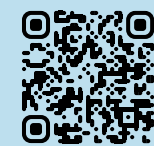
- A** Beheer in het Wormer- en Jisperveld
- B** Purmerend
- C** De Neckermolen
- D** Weidemolens
- E** De Schaalsmeerpolder
- F** Bezoekerscentrum De Poelboerderij

Eten & drinken

- Brasserie Eet, Proef en Geniet Nieuwegeweg 1, 1531 AA Wormer
- De Huiskamer Dorpsstraat 34, 1531 HM Wormer
- Valerius Boutique Hotel Dorpsstraat 197, 1531 HD Wormer
- De Lepelaar Molenpad 2, 1546 LC Jisp
- Spijkerman Eten & Drinken Neckerdijk 1, 1441 GX Purmerend
- Theetuin de Neckermolen Zwartweg 10, 1456 BA Wijdewormer
- Restaurant De Hofjes Poelweg 1, 1531 MD Wormer

Route online bekijken?

Ga naar www.buitengewoonvitaalplatteland.nl of scan de QR code.

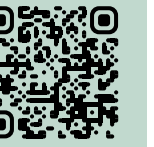
D Weidemolens

Eén van de grootste uitdagingen in het Wormer- en Jisperveld is het waterbeheer. Voor weidevogels is het belangrijk dat de grond in het Wormer- en Jisperveld niet te droog, maar ook niet te nat is. Als de verhouding tussen droog en nat uit balans is kunnen de kruidenrijke graslanden verdwijnen. Om te zorgen voor de juiste balans, is nauwkeurig beheer van het waterpeil van belang. Hierin spelen de houten en stalen weidemolentjes een belangrijke rol.

Verspreid door het Wormer- en Jisperveld vind je talloze weidemolentjes. Kijk maar eens goed...

Misschien heb je er wel al eentje zien staan. Vroeger konden de weidemolentjes alleen water afvoeren, maar dankzij een recent project zijn op enkele locaties nieuwe weidemolentjes geplaatst die tijdens droge periodes ook water kunnen inlaten. Mede hierdoor wordt het leefgebied van de weidevogels verbeterd!

Meer weten over de weidemolentjes? Scan dan de QR code.

E De Schaalsmeerpolder

Vanaf hier heb je een prachtig zicht op de Schaalsmeerpolder. Deze kleine, strakke droogmakerij uit 1631 ligt maar liefst één tot twee meter onder zeeniveau. Niet alleen de ligging onder zeeniveau, maar ook de grote hoeveelheid goede natuurgraslanden maken de Schaalsmeerpolder uniek. Vanwege de overvloed aan natuurgrasvelden komen in het voorjaar talloze weidevogels naar dit gebied om hun jongen groot te brengen. Hierdoor staat de Schaalsmeerpolder ook bekend als de 'kraamkamer' van het Wormer- en Jisperveld.

Om het de weidevogels hier naar hun zin te maken, zorgt Natuurmonumenten ervoor dat het gras in de polder aan het begin van het broedseizoen kort en gevarieerd is. Kort gras is voor weidevogels ideaal. Hierin kunnen zij

namelijk goed hun nest maken en tegelijkertijd hun vijanden in de gaten houden. Om de weidevogels extra te beschermen heeft Natuurmonumenten in de Schaalsmeerpolder vossenrasters geplaatst.

A Beheer in het Wormer- en Jisperveld

Fietsend over de Jisperdijk heb je een weids uitzicht over het uitgestrekte Wormer- en Jisperveld. In het voorjaar vind je hier een overvloed aan weidevogels. Om ervoor te zorgen dat de weidevogels hier blijven terugkomen, probeert men - door het verbeteren van de graslanden - een perfecte leefomgeving te maken.

Weidevogels zijn kieskeurige dieren en niet alle graslanden voldoen aan hun strenge eisen. De strakke éénkleurig-groene graslanden - die vaak turbograslanden worden genoemd - hebben niet hun voorkeur. Weidevogels houden meer van natuurgraslanden met veel verschillende kruiden en grassen, een zachte bodem, veel insecten en weinig verstoring. Niet alle graslanden in het Wormer- en Jisperveld voldoen momenteel aan de eisen van de weidevogel. Door middel van speciaal natuurbeheer proberen

Natuurmonumenten, lokale boeren en vrijwilligers deze graslanden te verbeteren. Dit houdt in dat ze de graslanden bemesten, op de juiste momenten maaien en ervoor zorgen dat het waterpeil goed geregeld wordt.

Meer weten over het beheer in het Wormer- en Jisperveld? Scan dan de QR code.

B Purmerend

Purmerend ontwikkelde zich ruim 400 jaar geleden van vissersdorp naar marktstad. Van heinde en verre kwamen boeren en kopers naar de stad om te handelen in koeien, schapen, vis en kaas. Tot op de dag van vandaag herinneren namen als de Koemarkt, Schapenmarkt en Kaasmarkt aan deze geschiedenis. Al snel verlaat je de gezellige binnenstad en strekt het groene landschap zich voor je uit. Fietsend over de Kanaaldijk zie je aan de rechterkant het strakke geometrische verkavelingspatroon van UNESCO Werelderfgoed Droogmakerij de Beemster, terwijl aan je linkerkant een lappendeken van water en land - het Wormer- en Jisperveld - zich uitstrekt.

C De Neckermolen

Op de Kanaaldijk staat de prachtige Neckermolen. Deze molen is gebouwd rond 1554 om een deel van de Wijdewormer droog te leggen. In 1631 is de molen verplaatst naar zijn huidige locatie op de Kanaaldijk om de net bedijkte polders van Wormer, Jisp en Neck te bemalen. Tot op heden bemalt de Neckermolen deze polders nog steeds. Alleen nu krijgt de molen hulp van het gemaal 'Dijkgraaf W. De Boer' dat genoemd is naar de eerste dijkgraaf van het voormalig waterschap De Waterlanden. Even verderop kun je dit gemaal van dichtbij bekijken.

F Bezoekerscentrum De Poelboerderij

Bezoekerscentrum De Poelboerderij wordt ook wel de 'toegangspoort' van het Wormer- en Jisperveld genoemd. Al jarenlang zetten de vrijwilligers van de Poelboerderij zich in voor het behoud van het Wormer- en Jisperveld. Meerdere dagen per week kun je bij het bezoekerscentrum terecht voor meer informatie over het veenweidegebied, maar ook voor iets lekkers op het terras of voor een souvenir uit het knusse winkeltje.

Regelmatig organiseert de Poelboerderij onder begeleiding van een ervaren schipper en gids prachtige vaartochten door het Wormer- en Jisperveld. Tijdens deze vaartochten kun je genieten van het adembenemende landschap en de mooiste weidevogels en roofvogels spotten. Wil je een keertje mee? Kom dan een keer terug en reserveer van tevoren een plekje op de boot.